

NIEUWSBRIEF SEPTEMBER 2023

Dierenartsenpraktijk
Flevoland

In deze nieuwsbrief:

- Update wolf
- Actueel: Blauwtong
- Hittestress
- Rotkreupel
- Vaccinaties

Beste schapen-/geitenhouder De afgelopen dagen kunnen we weer genieten van zonneshijn na bewolking en regen! De zomervakantie is inmiddels afgelopen en het checken van de mailbox hoort weer bij de dagelijkse beslommeringen. Fijn dat u de nieuwsbrief kleine herkauwer weer gevonden heeft! Na het lezen van deze nieuwsbrief bent u weer iets wijzer geworden over uw kleine herkauwer.

Update wolf

Sinds onze vorige update zijn er geen wolvenaantallen geweest in Flevoland (update: 7 september 2023; BIJ12.nl). De vorige keer schreven we al dat de laatste 5 jaar geen bewezen aanval van de wolf is geweest in de Flevopolder. Dit jaar zijn er twee lammeren doodgebeten die onderzocht zijn door aangewezen organisatie BIJ12, in beiden gevallen wees DNA onderzoek een hond aan als de dader.

Wat moet je doen als je geconfronteerd wordt met wolvenschade? Neem contact op met de praktijk bij gewonde dieren of bij twijfel. Na goedkeuring van BIJ12 kunnen wij DNA afnemen uit de bijtonden en bij levensvatbaarheid het dier daarna de juiste zorg bieden. Meldt (vermoedelijke) wolvenschade aan landbouwhuisdieren zo spoedig mogelijk (uiterlijk binnen 24 uur) bij BIJ12 op nummer 085 – 486 22 22. BIJ12 is elke dag bereikbaar van 09.00 tot 17.00 uur. Meer informatie en ook preventieve maatregelen zijn te vinden op www.bij12.nl.

Blauwtong

Nederland was er jarenlang officieel vrij van, maar afgelopen week is er bij meerdere dieren in Noord Holland het Blauwtong virus aangetoond. Het is niet ondenkbaar dat de virusziekte opduikt in andere delen van het land. Lees voor uitgebreide (achtergrond) informatie het artikel [Blauwtong in Nederland; dierenarts Piet Vellema schetst de situatie • Het Schaaap](#). Mocht u uw dieren verdenken van Blauwtong trek dan zo snel mogelijk aan de bel, de dieren moeten zo vroeg mogelijk symptomatisch behandeld worden. Daarbij heeft Blauwtong een meldplicht, verdenking geven wij door aan NVWA. Omdat we jarenlang vrij waren van de ziekte en omdat we nog niet weten om welk serotype van het virus het gaat, zijn er geen vaccins op voorraad en moet er eventueel een nieuw vaccin gemaakt worden. Vaccinatie tegen het blauwtong virus geeft de beste bescherming. We houden u op de hoogte van de ontwikkelingen. | pagina 01

Hittestress: bescherm uw dieren tegen de warmte

We hebben het een hele tijd moeten doen met een echte Nederlandse zomer: zonnig warm weer met af en toe een bui, na het zomerse weer in juni. Zoals het nu lijkt komen er nog een paar tropische dagen aan! Als het te warm is gaan wij uit de zon of we zetten de airco aan, maar hoe doen we dat met onze kleine herkauwers?

Boven de 23 graden celcius en/of bij een THI van 71 ervaren de dieren stress door het klimaat. THI staat voor temperatuur-luchtvochtigheidsindex en is een schematische weergave van wat wij 'gevoelstemperatuur' noemen; als de luchtvochtigheid hoog is voelt het warmer aan bij een lagere temperatuur en als de luchtvochtigheid laag is kan een hogere temperatuur toch comfortabel voelen.

Bij hittestress komt dierwelzijn in het gedrang. De NVWA voert daarom bij warm weer extra controles uit. Waar moet uw huisvesting aan voldoen ten tijde van hitte?

- Voldoende vers drinkwater
- Beschutting voor de zon, zoals bomen/struiken, platte kar, parasols etc. (N.B. een iglo geeft géén verkoeling, alleen bescherming tegen straling)

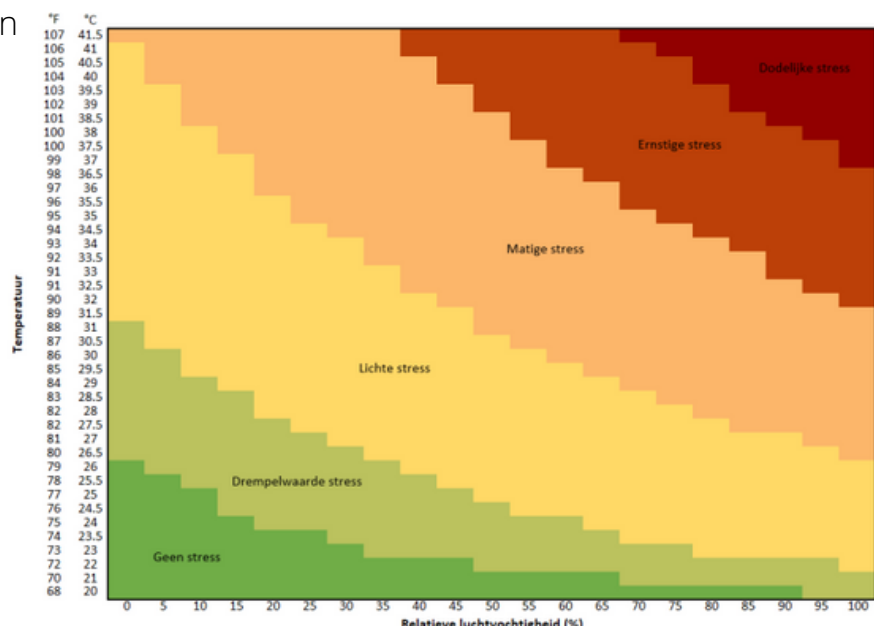
Wat kunt u verder doen om hittestress te voorkomen:

Aanpassen van de krachtvoergift: doordat er bij hitte minder ruwvoer opgenomen wordt kan door hogere ratio krachtvoer/ruwvoer pensverzuring optreden.

Schapen op tijd scheren. Scheren na de langste dag is al lang niet meer aan de orde omdat eind mei/begin juni al hoge temperaturen bereikt kunnen worden.

Extra handelingen uitstellen; de dieren moeten zo veel mogelijk met rust worden gelaten; klauwbekappen, vaccineren of transport zorgt voor extra inspanning en extra stijging van lichaamstemperatuur.

Houd het weerbericht in de gaten en plan vooruit om op tijd maatregelen te nemen. Op de website van de Gezondheidsdienst voor dieren wordt de hittestress verwachting tot 7 dagen vooruit voorspeld. Check de website: [Hittestress Check & Advies \(gddiergezondheid.nl\)](https://gddiergezondheid.nl). Hier kunt u zich ook aanmelden voor een automatische voorspelling via de mail.

Temperature-Humidity Index (THI). Bron Hittestress.nl

Rotkreupel

Rotkreupel is een aandoening die veel voorkomt bij (hobby)schapen. Deze besmettelijke huidaandoening wordt veroorzaakt door een samenspel van twee bacteriën (*Dichelobacter nodosus* en *Fusobacterium necrophorum*). Het begint met een ontsteking van de tussenklauwhuid, door ophoping van ontstekingsvocht en vervallen weefsel ontstaat een typische (rottings) geur. Verschijnselen zijn (plotselinge) ernstige kreupelheid bij alle leeftijden, klauwtjes kunnen warm aanvoelen en soms gaan dieren op de voorknieën eten om de klauwen te ontlasten. Er zijn ook dieren die geen klachten vertonen.

Tussenklauwspleet met haarverlies. Bron: Nieuwe Oogst

Tussenklauwspleet met wit beslag op de overgang van huid naar klauw. Bron: Nieuwe Oogst

Risicofactoren zijn met name vocht, temperatuur en klauwverzorging. Onder de 10 graden Celsius groeit de bacterie niet dus men ziet met name in het voor- en najaar de meeste problemen. Of tijdens een zeer natte zomer... Dragerdieren zijn vaak verantwoordelijk voor de introductie in de koppel. Bijvoorbeeld de ram of bok die voor het dekseizoen wordt binnengehaald, een quarantaine periode van minstens twee weken kan hier al in helpen.

Als de klauwgezondheid te wensen over laat slaat de infectie eerder toe. Regelmatig overtollig hoorn wegknippen is dan ook een belangrijke preventiemaatregel. Daarnaast is het verlagen van de infectiedruk belangrijk, bijvoorbeeld door minder dieren per vierkante meter te huisvesten of weiden.

Bij een uitbraak van rotkreupel zal het hele koppel bekeken moeten worden en per schap de juiste behandeling in worden gezet bestaande uit antibiotica of voetbad.

Swab wordt genomen van de tussenklauwspleet voor onderzoek rotkreupel bacteriën. Bron: vakblad geitenhouderij

Tegen rotkreupel kan gevaccineerd worden. Als u twijfelt over het voorkomen van rotkreupel in uw koppel kunnen we een swab afnemen van de ontstoken plek en deze insturen voor onderzoek naar de rotkreupelbacteriën. Voor meer informatie, neem contact op met een van onze kleine-herkauwer dierenartsen.

Vaccinaties

Sinds de corona pandemie zijn de meeste mensen tegen wil en dank meer bekend geworden met besmettelijke ziektes en vaccinatie. Een vaccin wordt gegeven om een dier meer antistoffen te laten aanmaken tegen een ziekteverwekker die verwacht wordt in de omgeving van het dier. Het is dan beter beschermd tegen de verwekker er zal minder ziek worden. Vaccinatie geeft nooit 100% bescherming; de werking is afhankelijk van de andere preventieve maatregelen die genomen worden, het moment van vaccineren en welke dieren er gevaccineerd worden. Als er geen problemen zijn, hoeft er niet gevaccineerd te worden. Als er wel problemen zijn, maar er worden geen andere preventieve maatregelen genomen naast vaccineren, kunnen dieren nog steeds ziek worden.

Bij schapen en geiten is er één wettelijk verplichte vaccinatie voor bedrijven met meer dan 50 dieren of met een publieksfunctie: de vaccinatie tegen Q koorts (zie nieuwsbrief kleine herkauwer april 2020) Daarnaast kunnen we onze kleine herkauwers vaccineren tegen rotkreupel, beschreven in het stukje hierboven, tegen zomerlongontsteking en tegen 'het bloed'.

Vaccinatie van een geit. Bron: Dierenkliniek stad & Westerkwartier

Rotkreupel

(zie hierboven)

Basisvaccinatie	2x met 4-6 weken tussentijd
Herhaling	Voor iedere risicoperiode
Lammeren	Vanaf 3 maanden leeftijd
Werkingsduur	4-6 maanden

Blauwtong

(zie hierboven)

Overleg met de dierenarts over het juiste (beschikbare) vaccin en het vaccinatieschema

COLOFON:

ADRES:

Gildenveld 76
3892 DJ
Zeewolde

TELEFOON:

036-5221521

FAX:

036-5226060

MAIL:

info@dapflevoland.nl

WEBSITE:

www.dapflevoland.nl

DOORBELLEN VISITES
EN AFSPRAKEN:

Maandag, dinsdag en
donderdag:

8.00-17.00 uur,

18.15-19.30

Woensdag en vrijdag:

8.00-17.00

SPOEDGEVALLEN

24/7 bereikbaar op

036-5221521

Het Bloed

Overgroei van *Clostridium* in de darm door de aanwezigheid van veel voedingsstoffen, bijvoorbeeld bij een leb- of eenling lam dat veel melk krijgt of oudere lammeren die in een goede (voorjaars)wei lopen. De dieren worden vaak plotseling dood of al in shock gevonden; de snelle vermeerdering van de bacterie en gifstoffen en de verspreiding ervan via het bloed door het hele lichaam zorgt voor acute schade die bijna altijd dodelijk is.

Basisvaccinatie 2x met 4-6 weken tussentijd, voor antistoffen in de biest moet de laatste vaccinatie tot 2 weken voor aflammeren gegeven zijn. Lammeren van gevaccineerde moeders zijn tot 4 weken leeftijd beschermd.

Lammeren Vanaf 2 weken leeftijd. De laatste vaccinatie van de basisvaccinatie moet 2 weken voordat de problemen verwacht worden gegeven worden

Werkingsduur Na basisvaccinatie een jaar

Zomerlongontsteking

De bacteriën *Mannhaemia haemolytica*, *Pasteurella multocida* en *Bibersteinia trehalosi* zijn normale bewoners van de luchtwegen maar kunnen onder bepaalde omstandigheden zomerlongontsteking of 'Pasteurellose' veroorzaken. De longontsteking komt vooral voor bij jonge dieren in de zomermaanden, maar kan ook daarbuiten voorkomen en bij oudere dieren. Dieren zijn benauwd en staan te pompen, hebben koorts en snot of heldere uitvloeiing uit de neus/ogen. Acute sterfte kan optreden.

Basisvaccinatie 2x met 4-6 weken tussentijd

Lammeren vanaf 3 weken leeftijd. De laatste vaccinatie van de basisvaccinatie moet 2 weken voordat de problemen verwacht worden gegeven worden.

Werkingsduur Na basisvaccinatie een jaar

Uw dierenartsen:

Eline Bosma

Sjaak den Hartogh

Maartje Krediet-Kramer

Daphne Ooijevaar

Pieter van Stockum

Annemiek Veenkamp